

Sygn. akt III AUa 2174/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Beata Michalska (spr.)

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski

SSA Iwona Szybka

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Matusiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 grudnia 2016 r. w Ł.

sprawy **R. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 30 września 2015 r. sygn. akt VIII U 55/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz R. S. kwotę 135 (sto trzydzieści pięć) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.**

Sygn. akt: III AUa 2174/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 listopada 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił R. S. prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t.: Dz.U. z 2016r., poz.887 ze zm.) z uwagi na to, że na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Od powyższej decyzji odwołał się R. S., wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Wnioskodawca wskazał, że zgodnie z załączonymi dokumentami osobowymi, a w szczególności ze świadectwem pracy w warunkach szczególnych z dnia 29 marca 2010 r., w okresie od 1 lipca 1976r. do 31 grudnia 1998r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno - techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie na stanowisku kierownika budowy, wykonującego prace bezpośrednio z brygadą, wymienione w wykazie A, Dziale XIV i II poz. 24 pkt. 1, 11 i 31 określonych w załączniku Nr 1 do Zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. Skarżący podkreślił, że czynności organizacyjne, do których należały czynności kadrowe i inne prace

biurowe, stanowiły znikomy zakres jego obowiązków w porównaniu ze stałą uciążliwością i bezpośrednim narażeniem na niekorzystne warunki wykonywanej pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wywodząc jak w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 30 września 2015 r., sygn. akt: VIII U 55/15, Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał R. S. prawo do emerytury od dnia 1 października 2014 r.

Rozstrzygnięcie to poprzedziły następujące ustalenia faktyczne:

R. S., ur. (...), od 1 września 1969 r. jest zatrudniony na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w firmie Budownictwo (...) S.A. w Ł., będącym następcą prawnym Zakładu (...) w Ł.. We wskazanym zakładzie pracy ubezpieczony otrzymał angaże na następujące stanowiska prac: od 1 września 1969 r. - stażysty; od 1 czerwca 1970 r. - technika; od 1 stycznia 1973 r. - starszego referenta technicznego; od 1 czerwca 1973 r. - starszego referenta technicznego - inspektora nadzoru; od 1 stycznia 1975 r. - mistrza budowy i od 1 lipca 1976 r. - kierownika budowy. W świadectwie pracy w szczególnych warunkach z dnia 29 marca 2010 r. (...) S.A. w Ł. zaświadczyła, że R. S. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżyniersko – technicznym na oddziałach i wydziałach w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie: w okresie od 1 stycznia 1975 r. do 30 czerwca 1976 r. na stanowisku mistrza budowy wykonującego prace bezpośrednio z brygadą; w okresie od 1 lipca 1976 r. do 31 grudnia 2008 r. na stanowisku kierownika budowy, wykonującego prace bezpośrednio z brygadą wymienionym w wykazie A, dziale XIV/II poz. 24/1 pkt. 1/11 i 31 wykazu stanowiącego załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. Do zakresu obowiązków wnioskodawcy, jako kierownika budowy, należało w szczególności bieżące kontrolowanie brygad i ich pracy w terenie i jakości wykonywanych robót.

Jak ustalił Sąd I instancji, Zakład (...) w Ł. zajmował się remontami oraz budową sieci energoelektrycznych o wysokim napięciu 110 KW. Ubezpieczony zakładał linie zasilającą podstacje. (...) odbywały się bez napięcia. Od stycznia 1975 r. ubezpieczony pracował na stanowisku mistrza budowy i podlegało mu od 10 do 30 osób. (...) były prowadzone na terenie woj. (...), a potem na terenie całej Polski. Wnioskodawca na budowy jeździł na tydzień bądź dwa tygodnie, w zależności od potrzeb. Na terenie budowy zazwyczaj był obecny kierownik budowy i mistrz, jeżeli budowa była większych rozmiarów. Na mniejszych budowach kierował nią tylko kierownik. Jeżeli kierownik miał podległą budowę, to zazwyczaj tylko na niej prowadził prace. Kierownikowi budowy podlegały wszystkie brygady: ziemne, czyli od wykopów, szalunków i konstrukcyjne, czyli od montażu słupów i podpinania instalacji. Wnioskodawcy podlegało od 2 do 3 brygad, a brygady te liczyły 4-5 osób. Wszyscy pracownicy, którzy pracowali w brygadach byli zatrudnieni na stanowisku energetyka, obojętnie czy to były brygady kopiące czy podpinające instalacje na słupach. Wszystkie te prace były wykonywane przy liniach napowietrznych. Najpierw pracownicy kopali doły, w których stawiane były słupy. Po wykopaniu dołu wykonywano fundament, w którym umiejscawiano słupy. Słupy skręcano na ziemi, a potem były podnoszone i mocowane przy pomocy dźwigów. Kiedy prace wykonywała więcej niż jedna brygada, to był wtedy podział, na tych którzy kopali i na tych, którzy robili fundament oraz na tych, którzy zajmowali się podczepieniem instalacji. (...), które prowadził wnioskodawca, zasilaly duże stacje energetyczne. Kiedy ubezpieczonemu powierzono stanowisko kierownika, zyskał dodatkowy zakres obowiązków, tj. prace biurowe polegające na wypisaniu dziennika budowy, raz w tygodniu w zależności od prowadzonych robót. Na koniec miesiąca robił jeszcze karty płacowe dla pracowników, zajmował się też przeliczaniem przerobów i zamówieniem materiałów w sytuacji, gdy ich zabrakło. Obmiary ubezpieczony wykonywał raz na miesiąc dla celu wyliczeń przerobowych. Czynności dokumentacyjne i administracyjne wykonywał, w zależności od okresu, od 15 do 30 minut, a na koniec miesiąca wykonywał rozliczenie pracowników w ciągu jednego do dwóch dni. Zamówienia materiałów budowlanych dokonywał na bieżąco na budowie tylko, gdy ich zabrakło, gdyż zazwyczaj materiały były już zamówione przez pracowników biurowych na podstawie uprzednio wykonanych kosztorysów. Niektóre zgłoszenia materiałowe były dokonywane przez telefon. Wszystkie te prace ubezpieczony wykonywał, przebywając najczęściej na budowie. Miejsce biurowe kierownika na budowie stanowił barakowóz. Wnioskodawca miał swój samochód służbowy i na budowę nie jeździł razem z pracownikami.

Pracował w tych samych godzinach co pracownicy. Bywało tak, że miał dwie budowy, to wówczas część czasu był na jednej i część na drugiej. W zasadzie wszyscy pracownicy zatrudnieni w tym zakładzie pracy na stanowisku kierownika budowy otrzymali prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Wnioskodawca posiada łącznie ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych,

nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego. W dniu 6 października 2014 r. złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę.

W ocenie Sądu Okręgowego, stan faktyczny nie budzi wątpliwości i uzasadnia ustalenie, że wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do wieku, okresów składkowych i nieskładkowych oraz warunek stażu 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W toku procesu wnioskodawca zeznaniami świadków oraz własnymi zeznaniami popartymi dokumentacją udowodnił, że w spornym okresie: od 1 lipca 1976 r. do 31 grudnia 1998 r. w (...) SA w Ł. na stanowisku kierownika budowy świadczył pracę w warunkach szczególnych przy kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług przy dozorczo inżyniersko – technicznym na oddziałach, w których jako podstawowe były wykonywane prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych. Potwierdza to całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, zwłaszcza w postaci dokumentów znajdujących się w załączonych aktach osobowych z Zakładów (...) w Ł., w tym wniosku o wyróżnienie, z którego to dokumentu jednoznacznie wynika, że ubezpieczony na stanowisku kierownika budowy pracował na terenie budowy ze swymi pracownikami wchodzącymi w skład brygady, która zajmowała się zakładaniem linii napowietrznych. Sąd Okręgowy przyjął, że wnioskodawca pracując na stanowisku kierownika budowy, nadzorował stale pracę bezpośrednio na terenie budów. Podlegały mu brygady ziemne i konstrukcyjne. Wszystkie prace były wykonywane przy budowie linii napowietrznych. (...), które nadzorował wnioskodawca, zasilaly duże stacje energetyczne. Prace biurowe miały marginalny charakter. Analiza tak poczynionych ustaleń faktycznych, jak również treści wykazu A stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, pozwoliła uznać, że świadczona przez wnioskodawcę praca była pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów obowiązującego prawa, zgodną z wykazem A dział XIV poz. 24, świadczoną stale, a więc w sposób ciągły w ramach pełnego wymiaru czasu pracy.

Mając na uwadze wynik przeprowadzone postępowania dowodowego, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki pozwalające przyznać mu prawo do dochodzonego przez niego świadczenia i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 6 listopada 2014 r. , orzekając jak w sentencji wyroku.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył apelacją w całości Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i ustalenie, że ubezpieczony spełnia warunki do nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych z uwagi na posiadanie 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych , podczas gdy ubezpieczony wykazał okresy zatrudnienia w tychże warunkach w ilości poniżej 15 lat;
2. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. polegające na wydaniu wyroku bez wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy i oparciu rozstrzygnięcia na błędnych ustaleniach faktycznych.

W uzasadnieniu tak sformułowanych zarzutów apelujący podniósł przede wszystkim, że Sąd Okręgowy w sposób dowolny przyjął element stałości i pełnozakresowości świadczonej przez wnioskodawcę pracy w warunkach szczególnych. Wskazał, że w aktach znajdują się zakresy obowiązków kierownika budowy, z których to wynika, że bezpośredni nadzór i konieczność stałego przebywania w środowisku zawodowym właściwym dla pracy danej grupy pracowników sprawowany był przez brygadzystów. Skoro zaś praca polegająca na dozorczo była podzielona między co najmniej dwa szczeble nadzoru, to z pewnością prace administracyjno – biurowe kierownika budowy nie ograniczały się do znikomego wymiaru, jak stwierdził Sąd I instancji, który przyjął, że czynności obejmujące sporządzanie dokumentacji związanej z dozorem stanowią jego integralną część. W tej sytuacji nadzór techniczny

kierownika budowy nie jest związany z bezpośrednim nadzorowaniem procesu budowlanego na poszczególnych stanowiskach pracy, a z zarządzaniem całym procesem budowlanym. Szczególny charakter stanowiska kierownika budowy wyraża się w szczególnej odpowiedzialności, jaką ponosi w ramach procesu budowlanego. W ocenie organu rentowego wnioskodawca nie wykonywał zatem bezpośredniego dozoru, lecz nadzór nad pracami produkcyjnymi, a jego obowiązki obejmowały inne czynności przypisane lub sprawowane na kierowniczym stanowisku, co odróżniało je od obowiązków brygadzysty. Odnosi się to chociażby do wykonywania prac biurowych, które nie stanowiły bezpośredniego udziału w dozorze pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach pracy. W rezultacie, zdaniem organu rentowego, należy przyjąć, że obowiązki wnioskodawcy w spornych okresach zatrudnienia na kierowniczym stanowisku nie ograniczały się jedynie do sprawowania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy dozoru nad pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach, ale polegały na wykonywaniu także innych licznych czynności służbowych związanych z odpowiedzialnością na zajmowanym stanowisku kierownika, które nie stanowiły wykonywania pracy w szczególnych warunkach dla potrzeb nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Wskazując na powyższe zarzuty Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania od decyzji z dnia 6.11.2014 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpatrzenia.

W piśmie procesowym z dnia 30 listopada 2015 r. ubezpieczony wniósł o oddalenie apelacji organu rentowego w całości oraz zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Na etapie postępowania apelacyjnego uzupełniono postępowanie dowodowe przez dopuszczenie dowodu z uzupełniającego przesłuchania świadka I. P. na okoliczność charakteru pracy wnioskodawcy na stanowisku kierownika budowy w spornym okresie. Świadek zeznał, że kierownik nadzorował dwie-trzy brygady elektromonterów urządzeń elektroenergetycznych i operatorów sprzętu ciężkiego. Nadzór ten odbywał się bezpośrednio na terenie prowadzonych budów i trwał średnio do 8 godzin dziennie. Kierownik budowy nadzorował bezpośrednio prace elektromonterów w trakcie prac przygotowawczych w wykopach, przy pracach naciągowych, przy montażu słupów, ich skręcaniu. Brygadziści zajmowali się realizacją konkretnych prac a mistrzów nie było na każdej z budów. Zakład zajmował się budową linii i stacji elektroenergetycznych, podlegał pod resort (...) i realizował budowy w zakresie ujęć niskiego, średniego i wysokiego napięcia. (zeznania świadka – 2.00-25:32 min. na płycie DVD na k.124 akt sprawy).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy, oparty na właściwych ustaleniach faktycznych i zasadniczo, przy uwzględnieniu pełnej dokumentacji pracowniczej załączonej do akt sprawy, prawidłowej ocenie dowodów oraz prawie materialnym.

Zgodnie z treścią art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t.: Dz.U. z 2016r., poz.887 ze zm.), ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, tj. po ukończeniu 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – na dzień 1 stycznia 1999r. osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) – 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy, to jest 25 lat. W myśl § 2 w/w rozporządzenia okresy pracy uzasadniające prawo do wcześniejszego świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

W niniejszej sprawie przesłanką warunkującą nabycie prawa do wcześniejszej emerytury było udowodnienie co najmniej 15 lat pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia od 1 stycznia 1975r. do 30 czerwca 1976r. na

stanowisku mistrza budowy w Zakładzie (...) w Ł., przekształconym 30 kwietnia 1992r. w spółkę akcyjną Budownictwo (...). Odmówił natomiast uwzględnienia dalszego okresu zatrudnienia w tym samym zakładzie od 1 lipca 1976r. do 31 grudnia 1998r. – na stanowisku kierownika budowy.

Odnosząc się ww. spornego okresu (który warunkuje prawo do emerytury) chybiony jest zarzut apelującego naruszenia przez Sąd Okręgowy art.233§1 k.p.c. polegający na wydaniu wyroku bez wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy i oparciu rozstrzygnięcia na błędnych ustaleniach faktycznych. Sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego zachodzi wtedy, gdy powstaje dysharmonia między materiałem zgromadzonym w sprawie, a konkluzją, do jakiej dochodzi sąd na podstawie tego materiału. Innymi słowy, sąd zebrał konieczny materiał dowodowy, lecz źle go ocenił. Tego rodzaju zarzut jest zasadny wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu I instancji jest sprzeczne z istotnymi dla rozstrzygnięcia okolicznościami, które sąd ustalił w toku postępowania albo, gdy wyprowadził logicznie błędny wniosek z ustalonych przez siebie okoliczności, albo wreszcie, gdy sąd przyjął fakty za ustalone bez dostatecznej podstawy (por. wyrok SA w Poznaniu z 19 sierpnia 2009 r. w sprawie I ACa 507/09). Mając na uwadze przytoczone standardy, zauważyć należy, że nie ma rażącej sprzeczności pomiędzy zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, poczynionymi na jego podstawie ustaleniami i wnioskami, do jakich doszedł Sąd I instancji w oparciu o te ustalenia.

W niniejszej sprawie osobowy materiał dowodowy w postaci zeznań dwóch obcych świadków znajduje potwierdzenie w dokumentach pracowniczych w postaci w pierwszej kolejności świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, ale też w innych oryginalnych dokumentach pracowniczych zawartych w załączonych do sprawy aktach osobowych . Pracodawca w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 29 marca 2010 r. zaświadczył, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynieryjno – technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie w okresie od 1 lipca 1976 r. do 31 grudnia 2008 r. na stanowisku kierownika budowy, wykonującego prace bezpośrednio z brygadą wymienionym w wykazie A, dziale XIV/II poz. 24/1 pkt. 1/11 i 31 wykazu stanowiącego załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. Wymienione ppkt 11 i 31 odnoszą się do prac na stanowiskach elektromontera linii napowietrznej niskich i średnich napięć (ppkt 11) i montera sieci elektroenergetycznych (ppkt 31). Z dokumentem tym korespondują też inne dowody z dokumentów, m.in. wniosek o wyróżnienie z 23 sierpnia 1976r. i zakres obowiązków z 1 lutego 1977r. na stanowisku kierownika budowy, znajdujące się w oryginalnych aktach osobowych. W ww. wniosku wskazano, że kierownik budowy w Rejonie Najwyższych Napięć budował linię 110 KW, pracując fizycznie razem z brygadą, uczył montować i stawiać słupy kratowe. Natomiast zakres obowiązków obejmuje m.in. bieżące kontrolowanie pracy brygad. W kontekście tych dokumentów nie można postawić Sądowi Okręgowemu zarzutu dowolnej oceny dowodów , w szczególności wadliwych ustaleń poczynionych w oparciu o zeznania świadków, ponieważ zeznania te są zgodne z treścią powołanych dowodów z dokumentów. Tym bardziej chybiony jest zarzut nierozważenia wszechstronnie zgromadzonych dowodów, ponieważ Sąd Okręgowy dokonał oceny całościowej wszystkich istotnych dowodów sprawie, a wnioski które poczynił na ich podstawie nie pozostają w sprzeczności z zasadami logiki i doświadczenia życiowego.

W odniesieniu do pracy w szczególnych warunkach kwalifikowanej z działu XIV, pkt 24 wykazu A, stanowiącego załącznik do cyt. wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. , a dotyczącej kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynieryjno - technicznego na oddziałach i wydziałach, na których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, judykatura podkreśla, że czynności dozoru objęte ww. wykazem to czynności wykonywane w warunkach bezpośrednio narażających pracownika na szkodliwe czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy wykonywanych w szczególnych warunkach i w pełnym wymiarze czasu. Nie jest dopuszczalne uwzględnienie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika za wyjątkiem czynności krótkotrwałych , sporadycznych (np. szkolenia pracowników) albo czynności immanentnie związanych ze sprawowanym dozorem (por. wyrok Sądu Najwyższego: z 6 grudnia 2007r., III UK 62/07, z 5 maja 2009r., I UK

4/09, z 16 czerwca 2009r., I UK 20/90, z 23 maja 2012r., I UK 442/11, z 3 grudnia 2013r., I UK 184/13, 8 stycznia 2014r., III UK 229/13, z 14 stycznia 2014r., II UK 209/13, z 10 kwietnia 2014r., I UK 388/13) . Przy czym okres wykonywania pracy polegającej na dozorze inżynieryjno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w cyt. wykazie A jest okresem uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu niezależnie od tego, ile czasu pracownik poświęca na bezpośredni dozór pracowników, a ile na inne czynności administracyjno-biurowe ściśle związane ze sprawowanym dozorem (kontrolą) i stanowiące jego integralną część (por. wyrok Sądu Najwyższego: z 22 stycznia 2015r., III UK 77/14, z 11 marca 2009r., II UK 243/08). A zatem istotne ustalenie ma nie tylko, ile czasu wnioskodawca poświęcał na inne , poza dozorem inżynieryjno-technicznym , dodatkowe obowiązki, ale ustalenie , czy były to obowiązki mające ścisły związek z tym dozorem. Dlatego w sprawie niniejszej ważna była odpowiedź na pytania, czy wnioskodawca sprawował dozór nad stanowiskami pracy wykonywanymi w szczególnych warunkach i czy był to dozór bezpośredni oraz jaki był zakres dodatkowych obowiązków (niepolegających na nadzorze) oraz czy miał związek ze sprawowanym dozorem. W oparciu o zeznania dwóch świadków: I. P. i A. B., niesprzecznych z zeznaniami dwóch pozostałych świadków i dowodami z dokumentów, ustalono, że wnioskodawca, pracując na stanowisku kierownika budowy, w przeważającym czasie pracy zajmował się bezpośrednim nadzorem nad pracą elektromonterów linii napowietrznej niskich i średnich napięć oraz monterów sieci elektroenergetycznej. Wiązało się to ze specyfiką zakładu i charakterem robót elektroenergetycznych. Struktura działania firmy była taka, że kierownik bezpośrednio nadzorował pracę 2-3 brygad zajmujących się budową linii napowietrznych i stacji elektroenergetycznych w zakresie ujęć niskich, średnich i wysokich napięć. Budowana linia miała długość około 20-30 km i była podzielona na etapy. Budowa obejmowała prace przygotowawcze, montaż słupów i prace naciągowe. Brygadziści zajmowali się bezpośrednio realizacją zadań, a mistrzów nie było na wszystkich budowach. Do zadań kierownika należał bezpośredni nadzór zarówno nad wykonywaniem przez elektromonterów i monterów sieci elektroenergetycznych prac przygotowawczych, jak i udział przy montażu słupów i linii napowietrznych. Musiał dopilnować, aby prace odbywały się zgodnie z planami. Jak wynika ze zgodnych zeznań świadków, inne prace wnioskodawca wykonywał w minimalnym zakresie. Prowadził listę obecności, dziennik budowy i zestawienie materiałów. Były to zatem czynności ściśle związane z nadzorem inżynieryjno-technicznym. Prace administracyjne zajmowały średnio od 1 do 2-3 godzin dziennie. Jak zeznał w trakcie uzupełniającego przesłuchania przed Sądem Apelacyjnym świadek I. P., faktycznie bezpośredni nadzór na budowach zajmował kierownikowi średnio 8 godzin dziennie, ponieważ czas pracy przekraczał często normy czasu pracy i trwał do 12 godzin dziennie. Nie znajdując podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia prawa procesowego art.233§1 k.p.c., należało przyjąć za Sądem Okręgowym , że praca wnioskodawcy w spornym okresie od 1 lipca 1976 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku kierownika budowy jest zgodna z wykazem A, stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia z 7 lutego 1983r., działem XIV, poz. 24, gdyż sprawował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy dozór inżynieryjno-techniczny w zakresie prac wykonywanych na stanowiskach wymienionych w tymże wykazie, w dziale II oraz w dziale II, punktach 1/11 i 31 wykazu stanowiącego załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach.

W tak ustalonym stanie faktycznym, zasadnie przyjął Sąd I instancji, że ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki z powołanego wyżej art.184 i art.32 ustawy o e.r.f.u.s. konieczne do nabycia emerytury w niższym wieku, w tym wymóg co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych i w rezultacie tych rozważań niezasadne okazały się zarzuty naruszenia prawa materialnego.

Mając na względzie, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu i oparty został na niewadliwych ustaleniach faktycznych, a wywiedziona apelacja nie zawierała usprawiedliwionych zarzutów, Sąd Apelacyjny oddalił apelację, orzekając na podstawie wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego i na zasadzie art. 385 k.p.c.